

Burgemeesters in oorlogstijd

We staan dit jaar stil bij 75 jaar vrijheid. Hoe werd de gemeente Linden bestuurd gedurende de oorlogsjaren?

In mei 1940 was dhr. J. van de Mortel burgemeester van de gemeente Linden.

Drie jaar daarvoor, op 7 oktober 1937, vierde hij nog zijn 25-jarig ambtsjubileum als Lindens' burgemeester. Dit jubileum werd groots gevierd met huldebetoon vanuit de dorpsgemeenschappen van Groot-Linden, Klein-Linden en Katwijk. Nog niets vermoedend van het onheil dat enige jaren later aanstaande zou zijn. De Lindense kermis, op de laatste zondag van augustus, werd in 1939 wreed afgebroken in verband met het algemeen mobilisatiebevel. Ons land was in staat van beleg. Namens de burgemeester werd de pastoor verzocht gedurende een uur de klok te luiden om de parochianen van deze maatregel op de hoogte te brengen. Op 10 mei 1940 werd Katwijk getroffen door oorlogshandelingen. Huizen werden verwoest en alle inwoners van Katwijk, met hun pastoor in hun midden, evacueerden naar Linden.

Op 5 juli 1941 werd burgemeester Van de Mortel door de Duitsers van zijn post ontheven en werd dhr. C. Remmen uit Oeffelt als tijdelijk burgemeester aangewezen. Bij besluit van de commissaris van de provincie Brabant werd deze aanwijzing weer ingetrokken en werd per 1 augustus 1941 als waarnemend burgemeester dhr. F. Schram uit Chaam benoemd. Deze maatregel werd genomen in verband met drukke werkzaamheden van burgemeester Remmen, die naast zijn functie van burgemeester-secretaris van de gemeente Oeffelt door de commissaris tot tijdelijk burgemeester van de gemeenten Cuijk en Linden was benoemd, en de belangen van drie gemeenten te moeten behartigen was toch wel te veel.

Uiteindelijk werden de gemeenteraden in den lande buiten spel gezet. Nadat op 30 juni 1941 alle vooroorlogse politieke partijen werden ontbonden, trad op 1 september 1941 een verordening in werking die de bestaande werkzaamheden van Provinciale Staten en gemeenteraden opschortte. De taken van de gemeenteraad en het college werden voortaan waargenomen door de burgemeester. Hiermee ruimde de bezetter de laatste formele resten van de democratie van vóór mei 1940 op. Een schok ging door een ieder toen werd vernomen dat oud-burgemeester Van de Mortel door de Duitsers als gijzelaar werd gevangen genomen en naar St. Michielsgestel werd overgebracht. Met blijdschap werd enige dagen later vernomen dat hij om zijn gevorderde leeftijd in vrijheid was gesteld.

Met ingang van 1 juli 1942 werd de gemeente Linden opgeheven, waarbij het oostelijk gedeelte van haar gebied bij de gemeente Cuijk werd gevoegd en het westelijk gedeelte bij de nieuwe gemeente Beers (bestaande uit de kernen Beers, Gassel en Linden).

Dhr. A. van Raaij (de vader van Cees van Raaij) was burgemeester van de nieuwe gemeente Beers. Direct na de bevrijding (17 september 1944) zorgde hij er voor dat de kerkklokken van Beers en Linden, die door de Duitsers waren onvreemd, weer terugkwamen naar hun vertrouwde plek.

(Uit het boek Linden Groot en Klein, samengesteld door Angeline van der Donk en Antoon Donkers.)